

jako pojistník, že však obě pojistky byly vystaveny na dožití a úmrtí obou manželů, a to tak, že v případě dožití měli obdržeti pojištěnou částku oba, v případě úmrtí jednoho měl dostati celé částky manžel, který druhého přežil. Ježto tyto jednotné pojistky byly vystaveny také na případ smrti žalobkyně, příslušela jí určitá oprávnění. Předpis § 131 zák. čís. 501/1917 ř. z. nenabyl sice ještě účinnosti (§ 167 zák.), avšak článek 10 všeobecných pojišťovacích podmínek má v odstavci prvním, větě druhé k její ochraně ustanovení podobné, jako je má neúčinný § 131 zák. Osoba, na jejíž úmrtí se pojištění stalo, jest chráněna tím, že opatření podle čl. 10, odstavec první, věta první (t. j. změna osoby obmyšlené v pojistkách) může se státi jen s jejím písemným přivolením. O takové opatření podle čl. 10, odst. první právě šlo, když se zemřelý Adolf B. pokusil dopisem ze dne 16. srpna 1930 a pozdějším testamentem změnit osobu obmyšlenou v obou pojistkách. Žalobkyně k této změně písemné svolení nedala, zůstala proto obmyšlenou ze smluv pojistných a nabyla z nich nároku, když nastal pojistný případ. Doslov obou pojistek jest úplně jasný a plyne z něho, že jde o nárok jednotný, a že v případě, že nastane pojistný případ, t. j. že zemře jedna z pojištěných a obmyšlených osob, obdrží druhá celé pojištěné částky. Nedopadají tedy ani vývody dovolání o dvou oddílech pojistek a o tom, že má žalobkyně nejvýše nárok na polovici složených částek.

Čís. 15204.

I pro výživné v době podání odpůřčí žaloby ještě nevykonatelné lze uplatnit nárok odpůřčí.

(Rozh. ze dne 15. května 1936, Rv I 475/35.)

Žalobkyně se domáhá žalobou prohlášení bezúčinnosti kupní smlouvy, již nabyla žalovaná od Josefa F. nemovitostí, a výroku, že žalovaná jest povinna trpěti, by žalobkyně vedla k vydobytí vždy dospívajících částek na výživném uhražovací exekuci na tyto nemovitosti a exekuci zajišťovací k zajištění výživného budoucně vždy v jednom roce dospívajícího (12 měsíčních splátek). První soud žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání nemá pravdu v tom, že odpůřčí nárok může býti uplatňován jen pro přisouzené alimentární příspěvky, které jsou v době podání žaloby již splatné, nikoli však pro alimentární splátky, které byly sice již přisouzeny, ale teprve později dospějí, poněvadž se jim nedostává vykonatelnosti nezbytné podle § 9 odp. ř. Názor tento se kryje arciž s názorem vysloveným v rozhodnutí čís. 13200 Sb. n. s. Ale tento názor nelze udržeti. Kdyby se na něm setrvalo, musil by oprávněný, třebaš

má již vykonatelný exekuční titul na vyživovací dávky, podati pro každou novou vyživovací dávku novou odpůřčí žalobu a byl by jeho odpůřčí nárok vůbec vyloučen pro vyživovací dávky, které dospějí teprve po uplynutí lhůty k odporu. Z tohoto důvodu připustila již dřívější prakse (Gl. U. č. 10918, 15612 a Gl. U. n. ř. č. 2635) schválená i valnou částí literatury (Dr. Ehrenzweig k § 8, str. 477, Steinbach III. vydání, str. 148, Krainz-Ehrenzweig II. díl, str. 707 a Voska, pozn. 2 k § 9 odp. ř.) odpor i ve prospěch prisouzených, ale ještě nesplatných vyživovacích dávek, »ježto vyživovací nárok jako takový — na rozdíl od jednotlivých vyživovacích dávek — jest již v celém rozsahu zjištěn a tedy vykonatelný ve smyslu § 9 odp. ř.«. Tento výklad zákona odpovídá nejen nutkové potřebě, nýbrž i zřejmému úmyslu zákonodárcovu. Není přece myslitelné, že by zákon, který jinak poskytuje nároku na výživné zvláštní ochrany, měl selhat právě tam, kde se povinný provinil proti svému závazku způsobem tak eklatantním, jaký má na mysli odpůřčí řád, a kde zákon chrání i jiné, jím jinak méně chráněné nároky. Stačí tu poukázat na ustanovení § 406 c. ř. s., který dovoluje, by povinný byl odsouzen také k dávkám, které dospějí teprve po vydání rozsudku (§ 406 c. ř. s.), by oprávněný nemusel každou vyživovací dávku zažalovati zvlášť, na exekuční výsady nároků na výživné (zák. č. 314/20 a jiné) a na § 372 ex. ř., který usnadnil i jeho zajištění exekucí zajišťovací pro budoucí výživné, pokud dospívá v roční lhůtě (§ 372 ex. ř.). V novější době přistoupil k těmto ustanovením alimentární zákon, který poskytuje zvláštní zesílené ochrany osobám oprávněným požadovati výživu právě proto, »by byly odstraněny obtíže zaviněné tím, že osoba povinná nalézá v mezích platných zákonů dosti způsobů, by unikla svému závazku, a by znemožnila osobě oprávněné realizování jejího práva, i když bylo soudním rozsudkem zjištěno, a exekuční jeho vymáhání povoleno«. V § 4 upravuje alimentární zákon zvlášť i případ, kde se osoba výživou povinná v posledních třech letech před tím, než oprávněná osoba se soudně domáhala stanovení tohoto závazku, zřekla právním jednáním jakýchkoliv majetkových práv nebo výhod, a stanoví, že v tomto případě přihlédně soud, když určí závazek výživou povinného k plnění, a to (podle zásady *nemo pro praeterito alitur*) do budoucna, k majetkovým jeho poměrům v době, než tak učinil. Avšak oprávněnému by nebylo nic pomoheno tím, že se povinnému, který se snad zbavil celého svého majetku, a by se vyhnul svému alimentárnímu závazku, ukládá do budoucna výživné podle hodnoty majetku, jehož se takto zbavil, kdyby nemohl zároveň k vydobytí nebo k zajištění takto určeného nároku vésti exekuci i na majetek, jehož se povinný zbavil. Má-li tudíž zmíněné ustanovení § 4 alim. zák. míti vůbec nějakou praktickou cenu, musí majetkový stav povinného, který tu byl v době, než se povinný zřekl majetkových práv a výhod, býti rozhodujícím nejen pro určení, nýbrž též pro vydobytí i zajištění budoucího výživného, a musí tudíž oprávněný míti i právo domáhati se odpůřčí žalobou ve lhůtách stanovených v odpůřčím řádě soudního výroku, že může na majetek, jehož se povinný zbavil, vésti exekuci i pro prisouzené, ale dosud nesplatné vyživovací dávky, ovšem

exekuci uhražovací teprve, jakmile vyživovací dávky dospějí, a exekuci zajišťovací jen pro dávky, jež dospějí v jednom roce. Jestliže alimentární zákon tento důsledek nestanovil zvláště, nestalo se tak jen proto, že zákonodárce předpokládal, že právnímu jednání, jímž povinný zmařil uspokojení nároku na výživné, a to i na výživné ještě nesplatné, lze odporovati již podle ustanovení odpůrčího řádu. To plyne zřejmě z motivů k § 4 alim. zák., kde se odporovatelnost takového právního jednání dlužníkovy podle odpůrčího řádu předpokládá (srov. též Voska, pozn. 2 k § 9 odp. ř.). Odpůrčí žalobě nevadí proto, že žalobkyně uplatňuje v ní po obmezení odpůrčí nárok jen pro měsíční výživné v době podání žaloby ještě nesplatné a tudíž ještě nevykonatelné, nýbrž stačí, že její odpůrčí žaloba jest podána pro měsíční výživné soudem již присouzené, že byla podána ve lhůtě § 2 odp. ř. a že se jí žalobkyně nedomáhá více, než čeho by se mohla domáhati na dlužníku, kdyby k odporovatelnému jednání nebylo došlo, totiž aby mohla na nemovitosti odporovatelným jednáním zcizené vésti exekuci uhražovací pro vyživovací dávky jí присouzené, jakmile dospějí, a exekuci zajišťovací pro 12 dalších měsíčních splátek.

Čís. 15205.

Odklizení stavení zřízeného s výhradou odklizení na obecním pozemku se svolením obce.

(Rozh. ze dne 15. května 1936, Rv II 688/34.)

Žalovaní postavili na pozemku žalující obce domek. Pozemku užívá se dosud též jako obecního tržiště. Žalující obec souhlasila, aby žalovaní si domek na uvedeném pozemku postavili, vyhradila si však při tom, že žalovaní budou povinni kdykoliv na její žádost domek odklidit a zastavenou plochu jí do držení a užívání odevzdati. Proto také se žalovaní zavázali k placení uznávacího nájemného v částce 20 Kč ročně, jež též platili v prvních letech po postavení domku. Poněvadž žalovaní nedodrželi hygienických předpisů a sousedé si proto stěžovali a dále proto, že Zemský úřad pohrozil, že zakáže konání trhu, nebude-li domek žalovaných odklizen, vyzvala žalobkyně žalované opětně, aby domek odklidili, avšak žalovaní tomuto vyzvání nevyhověli. Domáhá se proto žalující obec výroku, že žalovaní jsou povinni domek na tržišti postavený odstraniti a pozemek jí vrátiti a dáti opětně do užívání. Prv ý s o u d žalobu zamítl. O d v o l a c í s o u d uznal podle žaloby.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Ustanovení § 418 obč. zák. o původním způsobu nabytí práva vlastnického nelze vůbec použiti na souzený případ proto, že žalovaní postavili domek na pozemku žalující obce s jejím svolením po předchá-